

NEWSLETTER 4/2021

Wstęp	2
GREEN VELO w województwie Warmińsko-Mazurskim	3
Regionalny Szlak Krainy Kanału Elbląskiego: Elbląg–Iława, kolor znaków – zielony, 130,0 km. ODNOWIONY w 2020 roku.	5
Szlak Pocztyliona: Elbląg–Goryń, kolor znaków – żółty, 128,9 km. ODNOWIONY w 2019 roku.	7
Regionalny Szlak Kanału Elbląskiego Elbląg–Ostróda, kolor znaków pomarańczowy z symbolem pochylni 84,6 km. OZNAKOWANY w 2019 roku.	9

fot. M. Achtel

Jeżeli chciałbyś poznać prawdziwy charakter Warmii i Mazur i odkryć ich uroki, dlaczego nie zrobić tego na rowerze? Region ten idealnie nadaje się do uprawiania wszelkich form turystyki rowerowej. Poruszanie się rowerem daje możliwość przemierzenia dużych przestrzeni, a jednocześnie dotarcia do przyrodniczo wartościowych zakątków z wieloma rezerwatami i pomnikami przyrody, niezliczonej ilości większych i tych małych, ukrytych głęboko w lasach jezior; poznania zabytków miast i miasteczek; podziwiania widoków malowniczych pól, łąk i wiosek położonych wśród wysoczyzn i wzgórz morenowych.

Turystyce rowerowej sprzyja w tym regionie bogata sieć dróg szutrowych a także asfaltowych o znikomym ruchu samochodowym. Teren zadowoli zarówno amatorów jazdy rowerowej, zwolenników rodzinnych wycieczek, jak i miłośników bardziej wyczynowych wypraw.

GREEN VELO w województwie Warmińsko-Mazurskim

fot. M.Achtel

Rowerowa trasa turystyczna o nazwie Green Velo przebiega przez pięć województw Polski z tzw. ściany wschodniej – warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie, świętokrzyskie. Liczy ona łącznie około 2.000 kilometrów. W części poprowadzona jest istniejącymi drogami, w części wydzielonymi drogami dla rowerów. Pozwala obejrzeć ciekawe krajobrazowo i bogate w zabytki obszary wspomnianych regionów.

W województwie warmińsko-mazurskim trasa ma 397 km długości, z czego około połowa poprowadzone jest wydzielonymi drogami dla rowerów, których większość jest w środkowej i wschodniej części trasy. Po Green Velo można przejechać od Elbląga, przez Frombork, Braniewo, Pieniężno, Górowo Iławeckie, Lidzbark Warmiński, Bartoszyce, Korsze, Węgorzewo po Gołdap i wschodnią granicę regionu, by kontynuować podróż po Suwalszczyźnie. Szlak jest dobrze oznakowany metalowymi tabliczkami w kolorze pomarańczowym, na których jest logo szlaku. Są także informacje o odległościach między miejscowościami i atrakcjami istniejących na szlaku i w jego okolicy oraz oznakowanie szlaków bocznych wiodących do ciekawych miejsc czy węzłów komunikacyjnych. Na szlaku turysta znajdzie tzw. miejsca obsługi rowerzystów, rozmieszczone w niezbyt wielkich odległościach, zadaszone, z parkingiem dla rowerów, dające schronienie na wypadek załamania pogody, czy okazję do wypoczynku.

Na Warmii i Mazurach szlak biegnie przez trzy tzw. królestwa rowerowe. Termin ten używany jest do opisu ciekawych obszarów wokół szlaku. W zachodniej części regionu, w okolicy Elbląga mówimy o Królestwie Zalewu Wiślanego, następnie mamy królestwo Warmia i okolice, a we wschodniej części szlaku królestwo Północne Mazury.

W każdym z tych wymienionych „królestw” wyznaczone zostały w terenie lub tylko opisane w przewodnikach trasy okrężne, pozwalające na zrobienie wycieczki całodzienniej w okolicy głównego szlaku. Będąc na przykład w Braniewie można wybrać się nad jez. Pierzchańskie, największe jezioro zaporowe w regionie, i zobaczyć mająca 100 lat elektrownię wodną. Z Górowa Iławeckiego warto dojechać do wsi bocianiej Żywkowo, by podziwiać gniazdujące tam ptaki. W okolicy Węgorzewa jedna z wycieczek prowadzi wokół drugiego co do wielkości w Polsce jez. Mamry. Z Gołdapi można się wybrać na Wzgórza Szeskie i dojechać do parku safari. Choć to oczywiście tylko przykłady tras.

Szczegółowe zaplanowanie trasy umożliwiają zarówno wydawnictwa, w tym mapy(dostępne m.in. w Wojewódzkim Centrum Informacji Turystycznej w Olsztynie), jak i portal www.greenvelo.pl. Ma on rozbudowane funkcje pozwalające na poznanie walorów i atrakcji na szlaku, ale także dobranie odcinka zgodnie z własnymi zainteresowaniami i sprawnością fizyczną.

W naszym regionie szlak Green Velo nie jest technicznie trudny. Poza niewieloma podjazdami na Wysoczyźnie Elbląskiej i w kilku innych miejscach nie wymaga on dużego wysiłku, choć prowadzi przez ciekawy krajobrazowo obszar z wieloma zabytkami – znanymi, ale zawsze wartymi odwiedzenia takimi jak Stare Miasto w Elblągu, Wzgórze Katedralne we Frombork, zamek biskupi w Lidzbarku Warmińskim. Na trasie są też mniej znane przez turystów Braniewo, Pieniężno, Górowo Iławeckie i inne niewielkie miejscowości.

Największe możliwości jazdy wydzielonymi drogami rowerowymi są we wschodniej części szlaku. Rozpoczynając od stacji PKP w Korszach można aż do Gołdapi dojechać takimi drogami. Dobrym punktem startu jest też Kętrzyn, z którego prowadzi do Srokowa (z wyjątkiem 6 km odcinka – który trzeba pokonać drogami gminnymi) wydzielona droga dla rowerów. W okolicy Węgorzewa jest poza tym kilka innych dróg rowerowych skomunikowanych z Green Velo. Pozwalają one odbycie dodatkowych wycieczek z jednego punktu wypadowego. Możemy wówczas zaliczyć małą pętlę węgorzewską. Dojedziemy też do Pozezdrza przez Ogonki. Prawie całą trasę do znanej piramidy w Rapie pokonamy bez styczności z ruchem samochodów. Niewielki ruch samochodowy jest na proponowanych na portalu www.greenvelo.pl trasach wycieczek rowerowych, które bieżą zwykłymi drogami.

Podobnie wyglądają wycieczki w okolicy miejscowości uzdrowskiej Gołdap, na przykład ta w kształcie pętli biegnąca przez Wzgórza Szeskie dobrze utrzymaną szutrówką doprowadzi nas do Tatarskiej Góry i parku safari w Zatykach. Wprawdzie wjedziemy na wysokość niemal 300 m n.p.m. , ale zjazd po wydzielonej ścieżce rowerowej wzdłuż szosy krajowej pozwoli odpocząć i cieszyć się łatwo osiągniętą sporą szybkością.

Szlak Green Velo w województwie warmińsko-mazurskim pozwala więc odwiedzić znane atrakcje, ale także poznać obszary rzadko opisywane w przewodnikach, na których rowerzysta będzie miał przyjemność poczuć się odkrywcą!

www.greenvelo.pl

Regionalny Szlak Krainy Kanału Elbląskiego: Elbląg–Iława, kolor znaków – zielony, 130,0 km. ODNOWIONY w 2020 roku.

fot. Bartosz Rybaczewski

Jest to szlak regionalny prowadzący z Elbląga (dzielnica Rubno Wielkie) do Iławy. Prowadzi turystę przez całą Krainę Kanału Elbląskiego. Trasa wiedzie przez: Nowakowo, Kępę Rybacką, Bielnik II, Janowo, Kazimierzowo, Władysławowo, Wikrowo, Jegłownik, Gronowo Elbląskie, Różany, Zwierzeńskie Pole, Zwierzno, Kępniewo, Brudzędy, Stare Dolno, Święty Gaj, Kwietniewo, Dymnik, Rychliki, Marwicę, Jelonki, pochylnię Jelenie, pochylnię Oleśnica, pochylnię Kąty, Kąty, obok pochylni Buczyniec, Lepno, Bartno, Kreki, Wielki Dwór, Jarnołtowo, Bądky, Zalewo, Dobrzyki, Jerzwałd, Jeziorno, Siemiany, Leśnictwo Szwałowo, Piotrkowo, Starzykowo, Szymbark, Ząbrowo i Kamionkę.

Szlak jest łatwy i dostępny dla każdego turysty, najlepiej podczas kilkudniowej wycieczki. Prowadzi głównie drogami asfaltowymi, na niewielkich odcinkach drogami gruntowymi, głównie w lasach. Suma podjazdów wynosi 1360 m, zjazdów 1250 m.

Szlak rozpoczyna się w Rubnie koło Elbląga i prowadzi przez równinne tereny Żuław. Znajduje się tutaj most pontonowy w Nowakowie, rezerwat przyrody Zatoka Elbląska, cieki wodne, kanały i rowy melioracyjne, rzeki Elbląg i Cieplicówka, żuławskie polderowe krajobrazy z charakterystyczną zabudową typu holenderskiego, cmentarzem mennonickim we Władysławowie, ewangelickim w Rozgarcie, zabytkowymi kościołami w Jegłowniku, Kwietniewie, Rozgarcie, Rychlikach, Świętym Gaju, Zwierznie, miejscami pamięci obozu Stutthof, śmierci św. Wojciecha.

Szlak jest wzorcowo oznakowany na całej długości. Prowadzi wzdłuż Kanału Elbląskiego, mijając kolejne pochylnie: Jelenie, Oleśnica i Kąty – wznosimy się wzdłuż Kanału i kolejnych pochylni o 100 metrów na odcinku 10 km. W Jarnołtowie, w zakątku Immanuela Kanta, można pofilozofować. W dalszej części szlak prowadzi przez Zalewo i dalej przez

tereny objęte ochroną Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego. Bardzo ciekawe są ruiny zamku w Szymbarku. Szlak kończy się w Iławie, nad najdłuższym polskim jeziorem – Jeziorakiem.

Wokół szlaku znajdziecie Państwo gospodarstwa agroturystyczne, w których można zatrzymać się na dłużej i w których właściciele zadbają o to, abyście poczuli się jak w domu.

**Szlak Pocztyliona: Elbląg–Goryń, kolor znaków – żółty, 128,9 km.
ODNOWIONY w 2019 roku.**

fot. Bartosz Rybaczewski

Jest to szlak regionalny prowadzący z Elbląga do Gorynia w gminie Kisielice. Mijane kolejno miejscowości to: Gronowo Elbląskie, Nowina, Przezmark, Pilon, Myślęcín, Pasieki, Weklice, Aniołowo, Marianka, Pasłek, Gołąbki, Rogajny, Surowo, Kwitajny, Zielno, Tulno, Kronin, Wójtowizna, Zielonka Pasłęcka, Wakarowo, Sambród, Leśnica, Małdyty, Zajezerze, Jarnołtowo, Bądkí, Zalewo, Półwieś, Witoszewo, Bądze, Kamieniec, Rudniki, Olbrachtowo, Olbrachtówko, Michałowo, Susz, Bałoszyce, Łęgowo i Kisielice.

Szlak pokazuje historię Krainę Kanału Elbląskiego. Łatwy i dostępny dla każdego turysty, najlepiej w ciągu kilkudniowej wycieczki rowerowej. Prowadzi drogami o niewielkim i średnim natężeniu ruchu samochodowego. Do kilku miejscowości można dotrzeć pociągiem: Elbląg, Pasłek, Zielonka Pasłęcka, Małdyty, Susz. Trasa łatwa, nadająca się do podróży z dziećmi. Urozmaicona terenowo trasa, ładne widoki i kilka atrakcji krajoznawczych. Na trasie znajdują się miejscowości z bogatą historią.

Elbląg - początek szlaku znajduje się przy rondzie Kaliningrad, u wylotu z miasta w kierunku Warszawy. Na trasie znajduje się Przezmark - prastara osada Prusów z bogatą historią i gotyckim kościołem.

Pasłek założony przez holenderskich osadników w 1297 roku nad rzeką Wąską. Obecnie można podziwiać w Pasleku zabytkowe mury obronne z Bramą Kamienną i Młyńską, Stare Miasto z zamkiem, ratuszem i kościołem.

Po drodze mijamy Kwitajny - najstarsza osada pruska na tym terenie (1281 rok), potem wieś czynszowa z majątkiem rycerskim, aż do posiadłości ziemskich rodziny Dönhoffów. O świetności miejscowości świadczy kościół wybudowany w latach 1714-1719, pałac z 1740 roku, stawy, ruiny oranżerii. W pobliżu znajduje się rezerwat "Dęby w Krukach Pasleckich".

Na szlaku mijamy takie interesujące miejscowości jak Małdyty, czy Zalewo z malowniczą mariną nad Jeziorem Ewingi i żydowskim cmentarzem, kirkutem.

Dojeżdżamy do Kamieńca, którego początki sięgają czasów krzyżackich. Był siedzibą najbogatszego rodu Prus Wschodnich von Finck Finckenstein. Do 1945 roku władał nim Alfred zu Dohna. Kościół pochodzi z 1706 roku, a pałac zwany "Wersalem Północy" zaczęto budować w 1716 roku do 1720 roku. Przebywali w nim królowie i cesarz Napoleon Bonaparte.

Z kolei Susz jest miastem z historią sięgającą średniowiecza. Liczne wojny, zarazy niszczyły miasto kilkakrotnie. Rozwój następuje od XIX wieku, jednak z okresu średniowiecza zachował się kościół pw. św. Antoniego z bogatym wyposażeniem renesansowym rokokowym i barokowym, do którego przylega fragment murów obronnych.

Na szlaku leżą również Kisielice, miasto tak jak Pasłęk też założone przez Holendrów w XIII wieku. Można zwiedzić tutaj zabytkowy kościół (wybudowany w l. 1331-1334) z wieżą o wysokości 45 m. Do zabytków Kisielic należy także wieża wodociągowa z początku XX wieku.

Oznakowany szlak kończy się w Goryniu, nieoznakowany w można zakończyć w Toruniu.

Regionalny Szlak Kanału Elbląskiego Elbląg–Ostróda, kolor znaków pomarańczowy z symbolem pochylni 84,6 km. OZNAKOWANY w 2019 roku.

fot. Bartosz Rybaczewski

Przebieg trasy: Elbląg, Gronowo Górne, Nowina, Janów, Komorowo Żuławskie, Węzina, Klepa, Karczowizna, Jelonki, pochylnia Jelenie, pochylnia Oleśnica, pochylnia Kąty, Kąty, Drulity, Dargowo, Marzewo, Karczemka, Małdyty, Wilamowo, Głędy, Miłomłyn, Ostróda.

Szlak rozpoczyna się w Elblągu przy rondzie Kaliningrad w miejscu początku regionalnego szlaku rowerowego „Pocztyliona” oznakowanego kolorem żółtym prowadzącego z Elbląga do Gorynia. Koniec szlaku zlokalizowany jest w Ostródzie przy przystani Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej nad Jeziorem Drwęckim. Trasa należy do łatwych. Szlak prowadzi głównie drogami asfaltowymi, szutrowymi i drogami z płyt jomb (13 km).

Trasa z Elbląga do OSTRÓDY prowadzi z północy na południe. Wznosi się na pochylniach o około 100 metrów na długości około 10 km.

Najważniejsze atrakcje szlaku to:

Jeziro Druzno – najpiękniejszy widok na jezioro Druzno jest już w Nowinie. Rezerwat od 1966 roku o powierzchni 3.021,60 ha dla ochrony ptactwa wodnego i błotnego (ok. 210 gatunków). Głębokość jeziora – ok. 0,8 m, tor wodny do 3 metrów. Rezerwat stanowi obszar Natura 2000 „Jezioro Druzno”.

- Kanał Elbląski i jego pochylnie – szlak prowadzi drogami technicznymi od pochylni Jelenie do pochylni Kąty oraz obok pochylni Buczyniec

- Śluza w Miłomłynie. Tu jest punkt „zero” systemu wodnego Kanału Elbląskiego w kierunku Elbląga, Iławy i Ostródy